

ECOPATH: Gamificirana edukacija o ESG-u i kružnom gospodarstvu za mala i srednja poduzeća (MSP-ove)

ECOPATH se bavi izazovima s kojima se suočavaju MSP-ovi zbog novih zahtjeva Europske unije za izvještavanje o održivosti (CSRD), nudeći učenje putem gamificiranog pristupa.

U skladu s ciljevima Europskog zelenog plana, koji teži odvajanju gospodarskog rasta od upotrebe resursa i prijelazu na zeleno gospodarstvo s neto nultim emisijama do 2050. godine kroz društveno pravednu tranziciju, Europska unija je 2022. godine uvela Direktivu o korporativnom izvještavanju o održivosti (CSRD). Prema toj direktivi, poduzeća će postupno biti obvezna redovito izvještavati o svojim aktivnostima vezanima uz okoliš, društvene aspekte i upravljanje (ESG).

Iako stroži zahtjevi za izvještavanje i povećani naponi u održivosti otvaraju brojne prilike, osobito mala i srednja poduzeća suočavaju se s određenim izazovima. Kako bi se MSP-ovima olakšale pripreme za izvještavanje u skladu s CSRD-om, ali i kako bi im se pomoglo u smanjenju negativnog utjecaja na okoliš, projekt ECOPATH, sufinanciran od strane Europske unije, razvija gamificiranu edukaciju o ESG-u i kružnom gospodarstvu.

Koja je svrha CSRD-a?

Cilj Direktive o korporativnom izvještavanju o održivosti (CSRD) jest preusmjeravanje tokova kapitala prema održivim ulaganjima i doprinos održivom i uključivom gospodarskom rastu. Dodatno, direktiva ima za cilj upravljanje financijskim rizicima koji proizlaze iz klimatskih promjena, iscrpljivanja resursa, degradacije okoliša i društvenih izazova, uz istodobno povećanje transparentnosti i poticanje dugoročnog razmišljanja u financijskim i gospodarskim aktivnostima.

Prema CSRD-u, poduzeća su obvezna pružati informacije o nefinancijskim aktivnostima koje su povezane s održivošću. U tom kontekstu, koncept ESG-a (okoliš, društvo i upravljanje) postaje relevantan okvir jer omogućuje šire i sveobuhvatnije razumijevanje održivosti, koje nadilazi isključivo okolišnu dimenziju.



Posebno je važno istaknuti da CSRD obuhvaća sljedeće aspekte održivosti: aspekti **okolišne održivosti** uključuju klimatske rizike s kojima se poduzeće suočava i njegovu otpornost na njih, planove prilagodbe različitim klimatskim scenarijima, kao i usklađenost s ciljem Europske unije o klimatskoj neutralnosti do 2050. godine. Također se zahtijevaju informacije o emisijama stakleničkih plinova i mjerama za njihovo smanjenje, kao i podaci o potrošnji energije i energetske učinkovitosti. **Društvena održivost** obuhvaća društvene čimbenike poput radnih uvjeta, uključenosti socijalnih partnera, kolektivnog pregovaranja, kao i pitanja ravnopravnosti, nediskriminacije, raznolikosti i uključivosti. Usto, odnosi se na pitanja ljudskih prava, poput prisilnog ili dječjeg rada u bilo kojem dijelu vrijednosnog lanca poduzeća, te na utjecaj poduzeća na ljude (uključujući vlastite zaposlenike), ljudsko zdravlje, kao i na rizike i trendove vezane uz zaposlenost i dohotke. Aspekt **upravljanja** odnosi se na ulogu upravljačkih, administrativnih i nadzornih tijela poduzeća u pitanjima održivosti, stručnost i vještine potrebne za ispunjavanje te uloge, kao i na interne kontrole i upravljanje rizicima. Također su obuhvaćeni korporativna kultura, poslovna etika, mjere protiv korupcije i mita, te informacije o političkom utjecaju poput aktivnosti lobiranja.

Kada će MSP-ovi biti obvezni izvještavati u skladu s CSRD-om?

Direktiva CSRD uvodi se postupno, pri čemu velike kompanije prve moraju ispuniti nove zahtjeve, dok mala i srednja poduzeća (MSP-ovi) dolaze na red u kasnijim fazama – kao dio drugog i trećeg vala provedbe. Prema prvotnom planu, MSP-ovi su trebali započeti s izvještavanjem početkom 2026. godine, a prvi izvještaji bili bi predani 2027. godine. Plan je uključivao prijelazno razdoblje od dvije godine, tijekom kojeg su MSP-ovi mogli odgoditi izvještavanje pod uvjetom da opravdaju nemogućnost pružanja traženih informacija o održivosti.

Međutim, u veljači 2025. godine Europska komisija odlučila je pojednostaviti pravila o izvještavanju o održivosti i odgoditi njihovu provedbu s ciljem smanjenja administrativnog opterećenja za MSP-ove. Prema revidiranom planu provedbe, MSP-ovi će morati započeti s pripremama za izvještavanje početkom 2028. godine, a prvi izvještaji bit će predani 2029. godine.

Iako je obveza izvještavanja prema CSRD-u odgođena, dobrovoljno izvještavanje i dalje je moguće, temeljem okvira VSME – dobrovoljnog standarda za izvještavanje o održivosti za MSP-ove. Iako takvo izvještavanje može predstavljati dodatno opterećenje za mnoga mala i srednja poduzeća, postoje brojni razlozi zbog kojih bi MSP-ovi već sada trebali početi uključivati održivost u svoje izvještajne prakse.

Kako će CSRD utjecati na MSP-ove?

U svom istraživanju, Ibrahim E. Sancak predviđa da će novi zahtjevi za izvještavanjem imati značajan utjecaj na poslovne modele, ljudske resurse, operacije, financijske kapacitete, klijentelu i poslovnu kulturu poduzeća. Iako su neka poduzeća izravno obuhvaćena CSRD-om, i ona koja nisu formalno obvezna izvještavati prema ovoj direktivi vjerojatno će osjetiti njezin utjecaj – primjerice, ako su dio vrijednosnog lanca poduzeća koje jest obveznik izvještavanja. Takva poduzeća mogla bi odlučiti surađivati s MSP-ovima koji mogu pružiti relevantne informacije o održivosti, što predstavlja konkurentsku prednost za one koji već koriste VSME okvir ili se pripremaju za izvještavanje prema CSRD-u.

Slično tome, organizacije izvan EU-a, poput Global Reporting Initiative (GRI), aktivno podržavaju razvoj sustava izvještavanja o održivosti u EU. Stoga postoji mogućnost da će se u budućnosti pojaviti i dodatni međunarodni standardi za izvještavanje usklađeni s CSRD-om. Kako bi bili spremni na izvještavanje prema CSRD-u, kao i na druge moguće zahtjeve za izvještavanjem, preporučljivo je započeti s pripremama što je prije moguće. Pozivajući se na istraživanje Instituta za liderstvo u održivosti Sveučilišta u Cambridgeu iz 2020. godine, Sancak ističe da bi pionirima održivosti s početka 2020-ih moglo trebati sve do 2030. godine da u potpunosti provedu dvostruku transformaciju – zelenu i digitalnu – koja je ključna u kontekstu ciljeva Europskog zelenog plana i CSRD-a.

Osim važnosti pripreme za nadolazeće zahtjeve za izvještavanje i održive tranzicije, postoji niz dodatnih čimbenika koji upućuju na prednosti kako dobrovoljnog, tako i obveznog izvještavanja. Rizici povezani s okolišem i klimom smatraju se najvažnijim poslovnim rizicima u sljedećim desetljećima. Izvještavanje može pomoći poduzećima u procjeni njihove održivosti i povećanju otpornosti na te rizike, dok istodobno omogućuje njihovo smanjenje kroz održivije poslovne modele, strategije i aktivnosti. Nadalje, proaktivno i transparentno izvještavanje o održivosti može dovesti do optimizacije internih procesa, što rezultira konkurentskim prednostima i uštedama, kako ističu Dominika P. Gałkiewicz i Veronika Gaßner sa Sveučilišta primijenjenih znanosti Kufstein Tirol. Dobri učinci na održivost koji proizlaze iz

tih aktivnosti također mogu privući poslovne partnere i kupce te olakšati pristup financiranju, poput zajmova povezanih s održivošću i zelenih obveznica.

Obrazovni putovi za kružno gospodarstvo i usavršavanje u području ESG-a

Iako izvještavanje o održivosti te naponi za povećanje održivog učinka i prijelaz na kružno gospodarstvo nude brojne prednosti i prilike za MSP-ove, neosporno je da se na tom putu javljaju i određeni izazovi – primjerice, zbog ograničenih resursa i troškova usklađivanja s propisima. Kada je riječ o izvještavanju prema CSRD-u, posebne prepreke uključuju nedostatak smjernica prilagođenih MSP-ovima, poteškoće u prikupljanju podataka i složenost regulatornih zahtjeva.

Budući da MSP-ovi čine 99 % svih poduzeća u Europskoj uniji, oni predstavljaju okosnicu europskoga gospodarstva. Također imaju ključnu ulogu u održivoj tranziciji jer često upravo MSP-ovi razvijaju i šire inovativna rješenja za održivost. Stoga konzorcij projekta ECOPATH, koji sufinancira Europska unija, smatra da je iznimno važno pružiti podršku stručnjacima iz MSP-ova na njihovom putu prema održivosti i u aktivnostima izvještavanja, kao i osnažiti edukatore potrebnim alatima za prijenos znanja i vještina.

U sklopu projekta, partnerske organizacije iz Švedske, Irske, Njemačke, Hrvatske i Španjolske od studenog 2024. godine provode niz aktivnosti kako bi procijenile očekivanja stručnjaka iz MSP-ova i odraslih polaznika od edukacije o ESG-u i kružnom gospodarstvu. Sudionici događanja otvorenih vrata, intervjua i radionica u organizaciji konzorcija istaknuli su potrebu za jačanjem znanja o pojmovima održivosti, ESG-a i kružnog gospodarstva, njihovim međusobnim vezama, koristima i važnosti. Također su istaknuli potrebu za pregledom relevantnih propisa i kriterija izvještavanja za MSP-ove, razvojem skalabilnih i primjenjivih rješenja iz prakse te smjernicama kako započeti s izvještavanjem i provedbom održivih praksi i poslovnih strategija. Komunikacija se pokazala kao važan aspekt – kako za donošenje odluka i unutarnju raspravu o održivosti unutar poduzeća, tako i za komuniciranje održivih aktivnosti poduzeća prema klijentima, kupcima i drugim dionicima, uz izbjegavanje tzv. „greenwashinga“.

Kako bi se odgovorilo na sve navedene potrebe, konzorcij ECOPATH trenutno razvija kurikulum koji će biti temelj za izradu Gamebooka o ESG-u i kružnom gospodarstvu za MSP-ove. Gamebook koristi gamificirani pristup učenju kako bi stručnjacima iz MSP-ova pružio znanje o održivosti – posebno o ESG-u i kružnom gospodarstvu – smjernice za izvještavanje i provedbu održivih praksi, uvod u održive poslovne modele te podršku u snalaženju u propisima i zahtjevima izvještavanja. Projekt će dodatno pružiti edukatorima Priručnik za facilitaciju Gamebooka kako bi im se olakšala uporaba nastavnih materijala u praksi.

9. srpnja 2025. u 10:00 GMT / 11:00 CET, kurikulum će biti predstavljen svim zainteresiranim tijekom međunarodnog webinaru. Tom prilikom partneri na projektu

prikupljat će i povratne informacije o kurikulumu kako bi osigurali da Gamebook u potpunosti odgovara potrebama i očekivanjima krajnjih korisnika.

Za pristup webinaru prijavite se putem poveznice [[sign up here](#)] ili pošaljite e-mail na adresu: maria@dublinchamber.ie

O projektu ECOPATH:



Projekt **ECOPATH** ističe potencijal kružnog gospodarstva u podršci poduzećima pri provedbi načela okolišne, društvene i upravljačke odgovornosti (ESG). Cilj mu je osnažiti zaposlenike MSP-ova (malih i srednjih poduzeća) znanjem i vještinama za poboljšanje okolišnog učinka poduzeća kroz kružne pristupe, te pripremiti edukatore i trenere za prijenos relevantnih zelenih vještina i znanja o kružnom gospodarstvu i ESG-u kroz razvoj edukacijskog **Gamebooka o kružnom gospodarstvu i ESG-u**.

Konzorcij projekta okuplja organizacije iz Švedske (**SwIdeas**, **CirEko**), Njemačke (**AFBB – Akademie für berufliche Bildung**), Hrvatske (**SIMORA – Razvojna agencija Sisačko-moslavačke županije**), Španjolske (**BIOAZUL**) i Irske (**Gospodarska komora Dublina**).

O autorici:

Merle Emrich je analitičarka u organizaciji **SwIdeas AB** (Švedska), partnerskoj instituciji u projektu *ECOPATH*.

Izvori:

European Commission (n.d.) *Corporate sustainability reporting*, accessible at: https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en [last accessed: 2 June 2025].

European Commission (2025) *Questions and answers on simplification omnibus I and II* (26 February 2025), accessible at: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_25_615 [last accessed].

European Union (2022) *Document 32022L2464: Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting (Text with EEA relevance)*, accessible at: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj/eng> [last accessed: 2 June 2025].

Gałkiewicz, Dominika P. & Veronika Gaßner (2023) 'A Short Guidance for SME Sustainability Reporting at the EU Level', in Bevanda, V. (Ed.) *International Scientific Conference ITEMA 2023: Vol 7. Conference Proceedings* (pp. 167-175), Association of Economists and Managers of the Balkans, accessible at: <https://www.itema-conference.com/a-short-guidance-for-sme-sustainability-reporting-at-the-eu-level/> [last accessed 2 June 2025].

Gürlevük, Emir (2024) 'Role of ESG reporting in small and medium-sized enterprises: benefits, challenges and the EU's regulatory push', *Energy Policy Studies*, 1(14), accessible at: <https://www.instytutpe.pl/eps/wersja-elektroniczna-eps/role-of-esg-reporting-in-small-and-medium-sized-enterprises-benefits-challenges-and-the-eus-regulatory-push/> [last accessed: 2 June 2025].

Primec, Andreja & Jernej Belak (2022) 'Sustainable CSR: Legal and Managerial Demands of the New EU Legislation (CSRD) for the Future Corporate Governance Practices', *Sustainability*, 14(24), accessible at: <http://mdpi.com/2071-1050/14/24/16648> [last accessed: 2 June 2025].

Sancak, Ibrahim E. (2023) 'The EU Sustainability Taxonomy: Will it Affect Small and Medium-sized Enterprises?', *SSRN*, accessible at: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4546899 [last accessed: 2 June 2025].

Swideas AB (n.d.) *Education Pathways for Circular Economy and ESG (Environment, Social, and Governance) Upskilling (ECOPATH)*, accessible at: <https://www.swideas.se/achievements/ecopath> [last accessed: 2 June 2025].

Disclaimer:



**Co-funded by
the European Union**

ECOPATH nastoji stvoriti putove prema većoj održivosti europskih poduzeća. Projekt osnažuje sadašnje i buduće stručnjake u MSP-ovima zelenim vještinama i znanjem o kružnom gospodarstvu i ESG-u. Projekt je sufinanciran kroz program **Erasmus+ Europske unije**. (Kod projekta: 2024-1-SE01-KA220-ADU-000244589)

Sufinancirano od strane Europske unije. Stavovi i mišljenja izneseni u ovom tekstu isključiva su odgovornost autora i ne odražavaju nužno stavove Europske unije niti Izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Europska unija ni EACEA ne snose odgovornost za navedene sadržaje.